

DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.2\(52\).107-114](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.2(52).107-114)
 УДК 330.36.053:658.14

Гудзь Т.П.

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ РІВНОВАГОЮ ПІДПРИЄМСТВА

У статті представлено теоретичне обґрунтування механізму управління фінансовою рівновагою підприємства та результати його практичного застосування на прикладі виробника галузі харчової промисловості. Визначена структура механізму управління фінансовою рівновагою підприємства та охарактеризовані його елементи: суб'єкт, об'єкт, мета, завдання, принципи, методи, інструменти, важелі, системи забезпечення та критерії оцінки. Доведена практична придатність застосування механізму управління фінансовою рівновагою підприємства для удосконалення фінансового менеджменту та забезпечення сталого розвитку його діяльності.

Ключові слова: фінансова рівновага, стійкість, стабільність, механізм управління, підприємство.

Постановка проблеми. Основою життєздатності, захисту від банкрутства та забезпечення сталого розвитку діяльності підприємства за ринкових умов господарювання виступає його фінансова рівновага. Під фінансовою рівновагою підприємства ми розуміємо особливу якість фінансового стану підприємства – стан його «фінансового здоров'я», що виявляється у збалансованості його фінансового потенціалу за ліквідністю, прибутковістю та ризиком.

У зв'язку з цим, фінансова рівновага позиціонується як важливий об'єкт управління фінансового менеджменту підприємства. Управління фінансовою рівновагою має враховувати циклічність її розвитку, стадії якої мають свої особливості та межі. Управління фінансовою рівновагою дає можливість підприємству, по-перше, запобігти розвитку фінансової кризи і, тим самим, попередити її найгірший системний наслідок – банкрутство; а, по-друге, виробити імунітет до негативного впливу зовнішнього середовища та забезпечити на цій основі сталий розвиток діяльності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У науковій економічній літературі дослідження фінансової рівноваги підприємства зосереджується на питаннях її діагностики як вихідного пункту процесу управління нею. Так, методологія діагностики фінансової рівноваги підприємства охоплює широкий арсенал методів: балансовий метод (О.О. Терещенко) [6], комплексний аналіз (Л.А. Костирко) [4],

математичні моделі (Т. Є. Унковська, В. Г. Белоліпецький) [7, 2], матричний аналіз (Р. Скалюк) [5], коефіцієнтний аналіз (О.В. Грачов) [3], економіко-математичні моделі оцінки «фінансового здоров'я» підприємства (А. Bisin, P. Gottardi, G. Ruta, D.S. Dhaliwala, O. Z. Li, H. Xie) [9, 10]. Найбільш повно засади управління фінансовою рівновагою підприємства обґрунтовані І. А. Бланком. За визначенням вченого управління фінансовою рівновагою є одним з найбільш значущих функціональних напрямів системи фінансового менеджменту, який реалізується підсистемою фінансової безпеки підприємства [1, с. 117].

Незважаючи на широту наукових підходів до визначення сутності та діагностики фінансової рівноваги підприємства відкритими залишаються методологічні питання щодо управління нею. Серед них і розробка механізму управління фінансовою рівновагою. На даний час економічною наукою не описана його структура та не визначені складові елементи з їх характеристикою.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування структури механізму управління фінансовою рівновагою підприємства та перевірка його дії на прикладі ПрАТ «Домінік» – виробника кондитерських виробів.

Опис основного матеріалу дослідження. В загальному розумінні «механізм» – це сукупність методів, інструментів і важелів впливу суб'єкта на об'єкт на визначених принципах для досягнення поставленої мети шляхом поступового виконання завдань. Механізм управління фінансовою рівновагою підприємства передбачає взаємопов'язані та економічно обґрунтовані рішення суб'єктів фінансового менеджменту, спрямовані на забезпечення рівноважного фінансового стану як основи

© Гудзь Тетяна Павлівна, к.е.н., доцент кафедри фінансів та банківської справи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», м. Полтава, тел.+380667409059, e-mail: gtp9@ukr.net

життєздатності та саморозвитку підприємства шляхом виконання завдань з використанням методів, інструментів та важелів, систематизованих на рисунку 1.

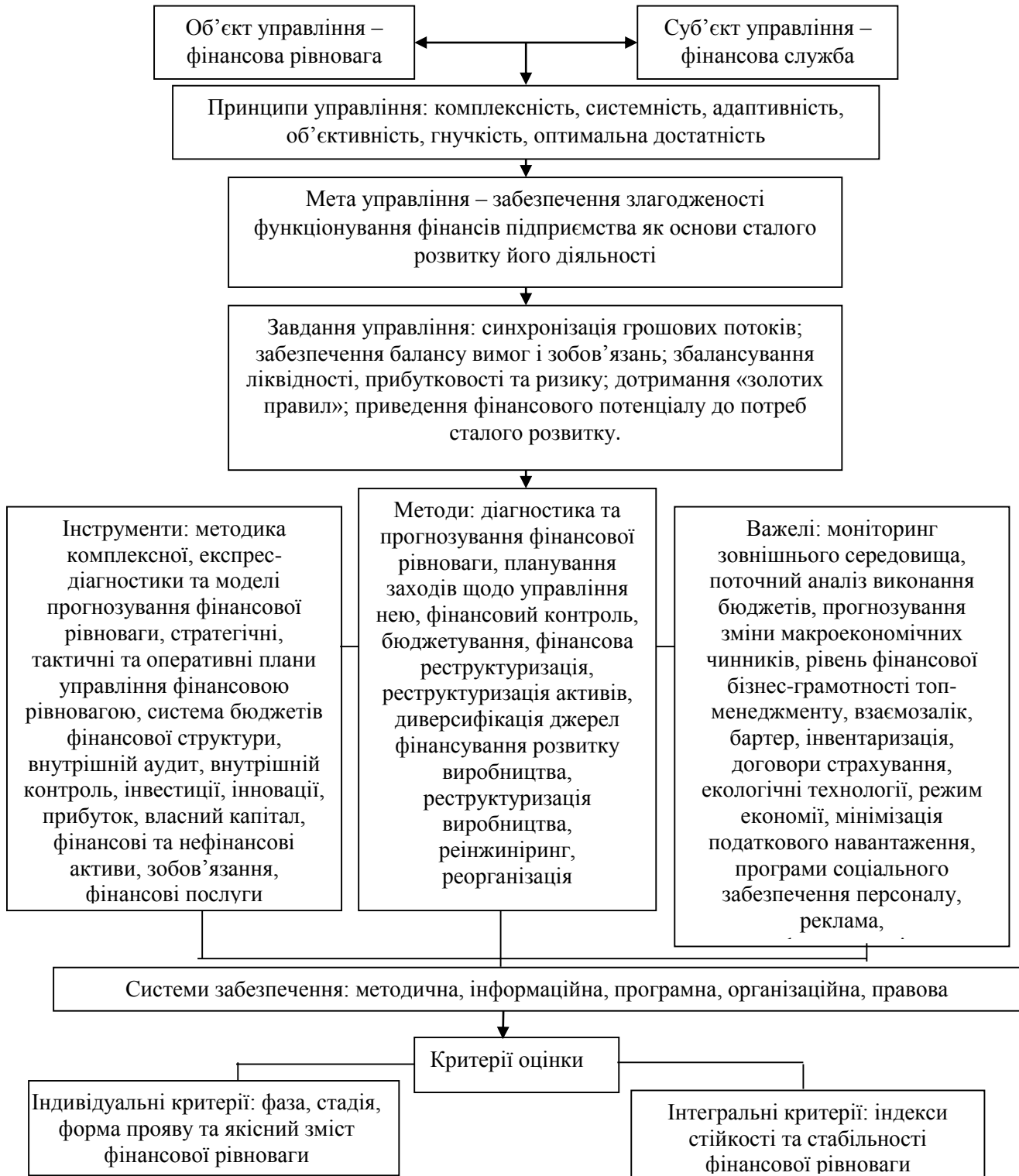

Рис. 1. Структура механізму управління фінансовою рівновагою підприємства*

*Джерело: авторська розробка

Об'єктом управління механізму, який нами підприємства як складне, структуроване розробляється, є фінансова рівновага економічне явище, що має циклічну природу

розвитку. Суб'єктом управління є внутрішній підрозділ підприємства, на який покладається виконання функцій фінансової безпеки. Це обумовлюється тим, що цілі, задачі та найважливіші стратегічні рішення стратегії забезпечення фінансової безпеки спрямовані на формування та підтримку основних параметрів фінансової рівноваги підприємства в процесі його стратегічного розвитку [1, с. 33].

Взаємодія суб'єктів та об'єкта приводить до дії механізму управління фінансовою рівновагою підприємством з метою забезпечення злагодженості функціонування фінансів підприємства як основи сталого розвитку його діяльності. Це досягається шляхом вирішення таких завдань: синхронізації у часі та за обсягами грошових потоків; забезпечення балансу вимог і зобов'язань; збалансування ліквідності, прибутковості та ризику; збалансування структури джерел фінансових ресурсів з позиції фінансової стійкості шляхом дотримання «золотих правил»; збалансування фінансового потенціалу з потребами сталого розвитку.

Застосування методів, інструментів та важелів управління фінансовою рівновагою підприємства має здійснюватися на основі

таких принципів, як: комплексності та системності, які розглядають фінансову рівновагу у системі зовнішніх взаємовпливів та внутрішніх взаємозв'язків; адаптивності, гнучкості та об'єктивності, які забезпечують прийняття адекватних економічним реаліям управлінських рішень; оптимальної достатності, раціональності втручання керуючої системи у процес формування фінансової рівноваги підприємства.

Ключовим методом механізму управління фінансовою рівновагою підприємства є її діагностика. Розглянемо застосування даного методу на прикладі ПрАТ «Домінік».

Діагностика фінансової рівноваги підприємства розпочинається із визначення фази циклу її розвитку. Висхідний розвиток фінансової рівноваги ідентифікується у разі, якщо з року в рік на підприємстві спостерігається одночасна наявність позитивної величини чистого грошового потоку, чистого прибутку, власних оборотних коштів, надлишку поточної фінансової потреби та чистих активів. З рисунку 2 можемо зробити висновок про те, що ПрАТ «Домінік» у 2012-2017рр. перебуває на фазі позитивної фінансової рівноваги.

Незважаючи на стабільне зростання чистого

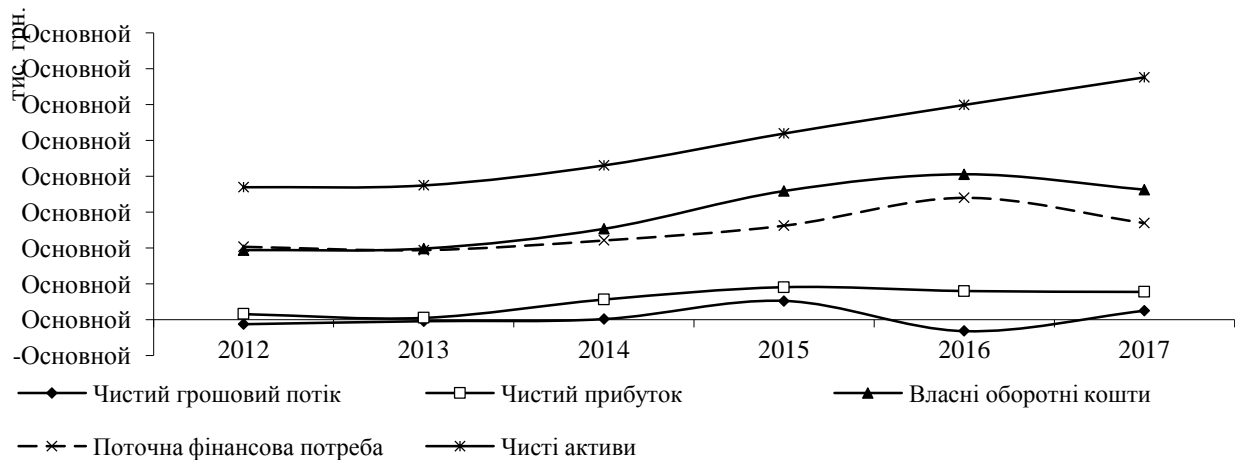

Рис. 2. Динаміка показників, що характеризують фазу циклу фінансової рівноваги ПрАТ «Домінік»*

*Джерело: побудовано автором за даними фінансової звітності ПрАТ «Домінік» [8]

прибутку, власних оборотних коштів, надлишку поточної фінансової потреби та чистих активів сфера ліквідності ПрАТ «Домінік» перебуває у біфуркаційному стані. Так, дефіцит чистого грошового потоку спостерігався у 2012-2013рр. та 2016р. І не дивно, оскільки чистий грошовий потік є найбільш чутливим до негативного впливу факторів зовнішнього середовища. Тому за умов економічної нестабільності, саме грошовий потік

першим буде сигналізувати про ймовірне виникнення фінансових проблем в діяльності підприємства. Однак, слід відзначити, що 2017р. для ПрАТ «Домінік» ознаменувався збалансуванням вхідних та вихідних грошових потоків.

Охарактеризуємо стадії статичної та динамічної фінансової рівноваги ПрАТ «Домінік» за результатами її дослідження, що представлені у таблиці 1.

Таблиця 1.
Характеристика стадій статичної (С) та динамічної (Д) фінансової рівноваги ПрАТ
«Домінік» за 2012-2017рр.*

Порядок формування фінансової рівноваги / Показник		2012р.		2013р.		2014р.		2015р.		2016р.		2017р.	
		С	Д	С	Д	С	Д	С	Д	С	Д	С	Д
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Перший етап													
Перший порядок	1.1. «Золота пропорція» у структурі активів	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-
	1.2. Ліквідність виробленої продукції	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	+	-
	1.3. Запас ліквідності, його динаміка та розміщення	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+
	1.4. Ліквідність дебіторської заборгованості	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+
	1.5. Капітал у ліквідній формі	+	-	+	+	+	-	+	+	+	-	+	-
Другий порядок	2.1. Загальний рівень платоспроможності підприємства	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
	2.2. Якість кредиторської заборгованості	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
	2.3. Диференціал фінансового левириджу	-	+	+	+	+	-	+	+	+	-	+	+
	2.4. Співвідношення динаміки зміни власних оборотних коштів та поточної фінансової потреби	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	-
	2.5. Фінансовий цикл	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+
Другий етап													
Третій порядок	3.1. Взаємозв'язок чистого прибутку з динамікою доходів та витрат	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-
	3.2. Збалансованість ліквідності, прибутковості та зміни інфляції	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	3.3. Збалансованість ліквідності, прибутковості та зміни процентної ставки	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	3.4. Збалансованість ліквідності, прибутковості та зміни валютного курсу	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	3.5. Дотримання базових мікроекономічних умов балансу економічної ефективності та соціальної справедливості	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	+	-
Четвертий порядок	4.1. «Золота пропорція» у структурі капіталу	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+
	4.2. «Золоте правило фінансування»	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	-
	4.3. «Золоте правило балансу»	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
Четвертий порядок	4.4. Стан власних внутрішніх джерел формування фінансового потенціалу	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	+	-
	4.5. Ефект операційного левириджу та «золоте правило підприємництва»	+	-	+	-	+	+	+	+	-	-	+	-

Порядок формування фінансової рівноваги / Показник		2012р.		2013р.		2014р.		2015р.		2016р.		2017р.	
		С	Д	С	Д	С	Д	С	Д	С	Д	С	Д
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Третій етап													
П'ятий порядок	5.1. Співвідношення фінансових важелів в активах і пасивах та динаміка їх складових	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	+	-
	5.2. Коефіцієнт внутрішнього зростання	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	5.3. Коефіцієнт стійкого зростання	+	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+
	5.4. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	-
	5.5. Динаміка показників вартості бізнесу	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*Джерело: визначено автором на основі аналізу фінансового стану ПрАТ «Домінік» за даними його фінансової звітності (<https://smida.gov.ua/>) [8]

Перше, що привертає до себе увагу, то це повна відповідність усіх статичних та динамічних критеріїв фінансової рівноваги ПрАТ «Домінік» у 2015р. Такому вирівнюванню циклу розвитку фінансової рівноваги підприємства посприяло прискорене зростання індексу споживчих цін, починаючи з 2014р. За рахунок інфляційного фактору доходи ПрАТ «Домінік» обігнали приріст витрат на 8,5%, але тільки у 2014р. У 2015р. виявлена розбіжність в інтенсивності зміни дохідної та витратної частини фінансових результатів становила дещо вище одного відсотка. Однак, «монетарне» піднесення кількісних показників діяльності будь-якого підприємства під впливом інфляції є тимчасовим. Після цього виробник стає заручником падіння купівельної спроможності національної грошової одиниці. За таких умов приріст витрат починає випереджати приріст доходів, в найгіршому варіанті останні взагалі скорочуються через об'єктивне, внаслідок інфляції, зниження платоспроможного попиту населення. Міцний фінансовий потенціал та висока конкурентоспроможність на ринку ПрАТ «Домінік» витримали інфляційний удар: прискорення росту витрат сповільнилося у 2016-2017р. при збереженні росту доходів.

Діагностика фінансової рівноваги дозволяє виділити сильні та вразливі сторони «фінансового здоров'я» ПрАТ «Домінік». Чітко вираженою рисою фінансового стану підприємства є нестабільність динамічної фінансової рівноваги, спровокована головним чином мерехтливою в динаміці збалансованістю вхідних та вихідних грошових потоків. Стабільна рівновага ліквідності в динаміці була досягнута тільки у 2015 р., коли спостерігалася повна картина усіх трьох етапів формування фінансової рівноваги

ПрАТ «Домінік». Найбільш чутливо рівновага ліквідності даного підприємства реагує на зміну ринкової кон'юнктури. Збалансування ліквідності ПрАТ «Домінік» здійснюється за рахунок банківських кредитів, які мали місце у 2012-2013рр. та були успішно погашені. Втім, аналіз впливу використання позикового капіталу на прибутковість капіталу відобразив істотний негативний ефект. Це означає, що кредити як інструмент покриття розривів ліквідності, з одного боку, здатні стати потенційним каталізатором погіршення прибутковості підприємства. У зв'язку з цим, підприємству рекомендується уникати залучення кредитних ресурсів, а стратегію управління фінансовою рівновагою розбудовувати на основі збереження високого рівня самофінансування та раціонального розподілу прибутку.

Так, спрямування реінвестованого прибутку на поповнення необоротних активів досягло межі раціонального використання власних внутрішніх фінансових ресурсів. Про це свідчить зменшення суми власних оборотних коштів у 2017р. на 10,6% за рахунок перевищення темпу росту довгострокових активів над темпом росту власного капіталу. Збереження нераціонального співвідношення вказаних тенденцій може призвести до підриву основ виконання «золотого правила фінансування». Підтвердженням цього виступає зменшення оборотного капіталу ПрАТ «Домінік» на 8,7%, що відбулося у 2017р. на фоні широкої варіації суми операційного прибутку, зовсім незначного скорочення зобов'язань (на 0,3%) на приросту необоротних активів на 62%, який у п'ять разів інтенсивніший за приріст власного капіталу.

Екстенсивне розширення виробничих основних засобів створює додатковий тиск на

прибутковість діяльності підприємства через зростання постійних витрат в частині амортизаційних відрахувань. У 2017р. за цією статтею операційних витрат додалося 33%. Крім того, підвищення заробітної плати на підприємстві відбувається з порушенням основного принципу ефективності господарювання. Так, у 2017р. продуктивність праці у ПрАТ «Домінік» зросла на 17,5%, а приріст витрат на оплату праці сягнув 44%, тобто у 2,5 рази був вищим. Незабезпечення виконання базового принципу ефективного ведення господарської діяльності свідчить про порушення балансу між соціальною справедливістю та економічною ефективністю на підприємстві. Це ослаблює не лише мотиваційні стимули праці, а й шкодить сталому розвитку підприємства, за умов якого можливе стабільне, а не уривчасте, підвищення внутрішніх стандартів соціального забезпечення.

Незбалансованість у сфері ліквідності та нераціональний розподіл прибутку на підприємстві обумовили викривлення раціонального співвідношення темпів росту основних складових структури балансу у бік інтенсивнішого розвитку нефінансових активів. Враховуючи, постійне оновлення основних засобів у ПрАТ «Домінік», можна визнати розбіжність у темпах росту складових активів та капіталу тимчасовою, оскільки пов'язана із екстенсивним розширенням виробничої бази. Ситуація може бути виправлена у разі, якщо підвищиться фондвіддача. Необхідність вирішення цієї задачі актуалізується нестабільністю дотримання у ПрАТ «Домінік» «золотого правила підприємництва», яке характеризує збалансованість інтенсивності розвитку фінансових результатів, обсягів діяльності та засобів виробництва.

Отже, врівноваження фінансових диспропорцій, що виникли на підприємстві, вимагає збільшення завантаження нарощених виробничих потужностей з адекватним розширенням ринкової ніші. Втім, очікуваний темп приросту чистого доходу від реалізації за існуючих умов відображає зниження виручки від продажу готової продукції підприємства. Це означає, що підприємству потрібно посилити активність та підвищити результативність маркетингової діяльності, оскільки за незмінних ринкових умов приросту обсягів діяльності не слід очікувати. Рятівним колом від збитків для ПрАТ «Домінік» був і залишається запас фінансової міцності, однак його рівень (25% у 2017р.) здатен покрити тільки інфляційні втрати, але не коливання попиту під впливом негативних факторів макроекономічного середовища.

Вирішення проблем, викритих нестабільністю фінансової рівноваги підприємства, необхідно здійснювати спираючись на його сильні сторони. Насамперед, слід вказати на відносну стійкість статичної фінансової рівноваги ПрАТ «Домінік» до негативного впливу таких макроекономічних факторів, як інфляційні сплески, підвищення відсоткової ставки та волатильність валютного курсу. Підприємство не виходить із зони чистого інвестування та прибутковості завдяки запасу ліквідності та фінансової міцності. Отже, створений контрциклічний буфер поглинає зовнішні удари, запобігаючи виснаженню фінансового потенціалу підприємства.

ПрАТ «Домінік» має стабільну платоспроможність, забезпечену збалансуванням у статичності та динамічності вимог і зобов'язань високої якості. На такій основі формується рівень фінансової стійкості, що задовольняє умовам «золотої пропорції». Незважаючи на нестабільність динамічної фінансової рівноваги ПрАТ «Домінік», більшість її статичних показників перебувають в межах норми. Зокрема, мова йде про стійке дотримання «золотого правила фінансування», позитивний ефект операційного левериджу та достатній рівень самофінансування на основі постійних реінвестицій прибутку у розвиток виробничої бази. Це свідчить про незмінність вектору сталого розвитку діяльності ПрАТ «Домінік» впродовж 2012-2017рр., результативність якого характеризується стабільним зростанням вартості його бізнесу.

Враховуючи нестабільність динамічної фінансової рівноваги ПрАТ «Домінік» при відносній стійкості її статичної форми за своїм якісним змістом вона визнається як надійна часткова фінансова рівновага. У зв'язку з цим підприємству рекомендується стратегія підтримки фінансової рівноваги. Тактика її реалізації консолідує наступальні й захисні заходи спрямовані на попередження дисбалансів у сфері ліквідності, забезпечення високого рівня антикризового захисту на основі достатнього контрциклічного буфера при збереженні активності інвестицій та інновацій у виробництві. Серед заходів оперативного управління фінансовою рівновагою ПрАТ «Домінік» мають бути: діагностика рівноваги ліквідності, моніторинг макроекономічної ситуації, виявлення кола зовнішніх факторів, під впливом яких перебуває фінансова рівновага, оцінка характеру такого впливу, аналіз потреб кожного центру фінансової відповідальності у його співвідношенні із реальними фінансовими можливостями, прогнозування короткострокової фінансової рівноваги, прогнозування

банкрутства, бюджетування, внутрішній аудит виконання бюджетів усіх рівнів фінансової структури підприємства, поточний аналіз відхилень виконання бюджетів, лімітування витрат, введення режиму економії витрат, оптимізація запасів, мінімізація податкового навантаження, недопущення накладення штрафних санкцій, використання овердрафту та резерву ліквідності для усунення розривів ліквідності, внутрішній контроль платіжної дисципліни та подальших змін стану фінансової рівноваги підприємства.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, досягнення фінансової рівноваги – це спільне завдання, навколо вирішення якого об'єднуються у гармонійній взаємодії функції фінансового управління. Узгодження реалізації загальних та специфічних функцій фінансового менеджменту в єдиному руслі – формуванні фінансової рівноваги – дозволяє досягти стратегічної мети – забезпечення сталого розвитку діяльності підприємства і на цій основі максимізувати вартість його бізнесу.

Запропонований механізм управління фінансовою рівновагою підприємства забезпечує зла-

згодженість функціонування фінансів підприємства шляхом збалансування у просторі і часі різних аспектів його фінансового стану. На цій основі формується тенденція сталого розвитку діяльності підприємства. Ефективність дії механізму управління фінансовою рівновагою підприємства базується на тому, що він спрямований на виявлення не лише ознак наявних фінансових проблем, а й передумов їх формування на стадії зародження. На такій методологічній основі якість управління фінансами підприємства підноситься на вищий рівень за критеріями своєчасності, адекватності та дієвості прийнятих рішень.

За умови впровадження механізму управління фінансовою рівновагою підприємства удосконалюється процес досягнення довгострокових цілей розвитку як самого підприємства, так і держави, а також стабільності національної економіки та підвищення рівня її конкурентоспроможності на світовому ринку. У зв'язку з цим перспективи подальших наукових досліджень у даному напрямі пов'язані із дослідженням результативності впровадження механізму управління фінансовою рівновагою на підприємствах різних галузей переробної промисловості.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия / И.А. Бланк. – Киев: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 720 с.
2. Белолипецкий В.Г. Финансовое равновесие в условиях рыночной трансформации экономики России: дис. ... д-ра экон. наук: 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит», 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» / Белолипецкий Василий Георгиевич; Московский государственный университет им. М.В. Ломоносова. – Москва, 2002. – 563 с.
3. Грачев А.В. Финансова устойчивость предприятия: критерии и методы оценки в рыночной экономике / А.В.Грачев. – 3-е изд., перераб. – Москва: Издательство «Дело и сервис», 2010. – 400 с.
4. Костирко Л. А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості підприємства: монографія / Л.А. Костирко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків: Фактор, 2008. – 336 с.
5. Скалюк Р. Управління фінансовою рівновагою промислових підприємств / Р. Скалюк // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2013. – Вип. 4. – С. 37–43.
6. Терещенко О.О. Финансова санация та банкрутство підприємств / О.О. Терещенко. – Київ: КНЕУ, 2000. – 412 с.
7. Унковская Т.Е. Финансовое равновесие предприятия: монография / Т.Е. Уновская. – Киев: Генеза, 1997. – 238 с.
8. Фінансова звітність ПрАТ «Домінік» за 2012-2017рр. URL: <http://www.smida.gov.ua/> (дата звернення: 07.09.2018).
9. Bisin, A., Gottardi, P., & Ruta, G. (2014). Equilibrium corporate finance and intermediation. Cambridge. National bureau of economic research. 45 p.
10. Dhaliwal, D. S., Li, O. Z., & Xie, H. (2010). Institutional investors, financial health, and equity valuation. *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics*, 17: 151–173.

REFERENCES

1. Blank, I. A. (2004). Financial strategy of the enterprise [Finansovaya strategiya predpriyatiya], Elga, Nika-Tcentr, Kiev, 720 s. [in Russian]
2. Belolipetskiy, V. G. (2002). Financial equilibrium in the conditions of the market transformation of the Russian economy: Doctor's thesis [Finansovoe равновесие v usloviyakh rynochnoy trnsformatsii ekonomiki Rossii: dis. ... dokt. econ. nauk], Moskovskiy gosudarstvennyy universitet im. M. V. Lomonosova, Moskva, 563 s. [in Russian]

3. Grachev, A. V. (2010) Financial sustainability of an enterprise: criteria and methods of evaluation in a market economy [Finansovaya ustoychivost predpriyatiya: kriterii i metody otsenki v rynochnoy ekonomike], Delo i servis, Moskva, 400 s. [in Russian]
4. Kostyrko, L. A. (2008). Diagnostics of the potential of financial and economic stability of the enterprise [Diahnostyka potentsialu finansovo-ekonomichnoi stiykosti pidpnyemstva], Faktor, Kharkiv, 336 s. [in Ukrainian]
5. Skaliuk, R. (2013). Management of financial equilibrium of industrial enterprises [Upravlinnia finansovoiu rivnovahoiu promyslovykh pidpnyemstv], Bulletin of the Ternopil National University of Economics, No 4, s. 37-43 [in Ukrainian]
6. Tereshchenko, O. O. (2000). Financial rehabilitation and bankruptcy of enterprises [Finansova sanatsiia ta bankrutstvo pidpnyemstv], KNEU, Kyiv, 412 s. [in Ukrainian]
7. Unkovskaya, T. E. (1997). Financial equilibrium of an enterprise [Finansovoye ravnesiye predpriyatiya], Geneza, Kiev, 238 s. [in Russian]
8. Financial reporting of PJSC «Dominik» for 2012-2017 [Finansova zvitnist PrAT «Dominik» za 2012-2017 rr.], available at: <http://www.smida.gov.ua/> [in Ukrainian]
9. Bisin, A., Gottardi, P., & Ruta, G. (2014). Equilibrium corporate finance and intermediation. Cambridge. National bureau of economic research. 45 p.
10. Dhaliwal, D. S., Li, O. Z., & Xie. H. (2010). Institutional investors, financial health, and equity valuation. Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics, 17: 151–173.

Одержано 13.09.2018 р.